O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI

SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI

Agrobiotexnologiyalar va oziq- ovqat xavfsizligi instituti

Ro'yxatga olindi: № 60811000 2024 yil "29" 30		**"TASDIQLAYMAN"** SamDU rektori: _____ R.I.Xalmuradov 2024 yil "__"_____

UZUMCHILIK 1-2 QISM

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	800000 –Qishloq, o'rmon baliq xo'jaligi va veterenariya
Ta'lim sohasi:	810000 – Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik

Samarqand -202_

Fan /modul kodi UZUM 1510/1610	O'quv yili 2026-2027	Semestr 5-6	YESTS – kreditlar 10 ta
Fan /modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftasiga dars soatlari 4 soat
Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama soat
Uzumchilik 1-2 qism	126	174	300

	Fanning maqsadi (FM)
FM1	**I. FANNING MAZMUNI** **I. Fanni o'qitishdan maqsad** - uzumchilikni o'mi va ahamiyati, kimyoviy tarkibi, kelib chiqishi va tarqalish tarixi, hozirgi xolati va rivojlanish istiqboli hamda uni tashqi muhit omillariga bo'lgan talabi to'g'risidagi ma'lumotlar, tokzor sharoitida uzum yetishtirishning ilg'or texnologiyalari va mexanizasiya masalalarini qamrab olgan. O'zbekistonda ayrim meva ekinlari ko'chatlarini yetishtirish texnologiyasi masalalarini qamraydi. Uzum mahsulotlarini yetishtirish va ularni hosildorligini oshirishning asosiy usullarini o'zlashtirishni hamda yangi kirib kelgan navlarini ko'paytirishga qaratish yo'naltirilgan. **Fanning vazifalari:** Talabalarni ushbu fan bo'yicha olgan nazariy va amaliy bilimlarini bakalavr malakaviy ilmiy ishilarini bajarish bilan real sharoitiga qo'llash bo'yicha ko'nikmalar hosil qilishdir. Uzumchilikning rivojlanish tarixi, hozirgi xolati, istiqboli va ahamiyati, uzum morfologiyasi, biologiyasi va anatomiyasi, uzumni ko'paytirish usullari, ko'chatlarini yetishtirish texnologiyalarining o'ziga xos xususiyatlari, uzumni yangi yuqori hosilli nav namunalari tavsifi, ekish muddatlari va usullari hamda parvarishlashda yangi texnologiyalarni qo'llash to'g'risida o'rgatadi.

	Fan mazmuni
	II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) **II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:**
	Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)
	5-semestr
M1	**Kirish. Uzumni ahamiyati. Uzumchilikni maqsad va vazifalari.** Talabalar uzumchilik fanida uzumni ahamiyati, tok o'simligining o'sishi va rivojlanishi haqida umumiy tushinchalarga ega bo'lishi kerak. Uzumchilik fanining maqsad va vazifalari yoritiladi.
M2	**Tok o'simliklari biologiyasining asoslari** Talabalar tokning biologik xususiyatlarini, tokning umumiy tuzilishini, ildiz tizimi, poyasi, bargi, mevasini marfologik jihatdan o'rganadi.
M3	**Tokning morfologiyasi** Talabalar tokning tashqi tuzilishi, vegetativ va generativ organlarini o'rganadi.
M4	**Tok ekini biologiyasi.** Tokning tashqi muhut omillariga munosabati organadi: yorug'likka, haroratga, tuproqqa namga oziq moddalarga bo'lgan munosabati.
M5	**Tok o'simligining yillik rivojlanish davrlari** Tokning yillik rivojlanish jarayoni xususiyatlari, o'sish davri va unda sodir bo'ladigan fenologik bosqichlar, tinim davri va uning xususiyatlari o'rganiladi.
M6	**Ekologik omillarning tokning o'sishi, rivojlanishi, hosildorligi, hosil sifatiga ta'siri.** Talabalar tokka ta'sir ko'rsatuvchi ekologik omillarning tasnifini, Yorug'lik, havo va tuproq harorati. Namlik. Tuproq (edafik) sharoitlari bilishi kerak.
M7	**Tokni ko'paytirish usullari.** Talabalar Tokni ko'paytirish yo'llari: Vegetativ ko'paytirish usullarini o'rganadi, bajarib ko'radi.
M8	**Tok ko'chatlarini yetishtirish texnologiyasi** Talabalar tokni ko'chatlarini yetishtirish texnologiyasi bilan tanishib, texnologik kartasini tuzishni o'rganishadi.
M9	**Tok ko'chatlarini agrotexnikasi.** Tok ko'chatlarini yetishtirishda amalga oshiriladigan agrotexnik tadbirlar o'rganiladi. Ekish uchun joy tanlash, ekish, sug'orish, o'g'itlash, parvarishlash kabi agrotadbirlar o'rganiladi.
M10	**Tokzor barpo qilish** Tokzor uchun yer tanlash. Yerni ekishga tayyorlash. Ekishdan oldin ishlov berish. Navlarni tanlash va ularni joylashtirish, ko'chat ekish qalinligi, maydonni ko'chat ekish uchun bo'lish va ko'chat ekiladigan joyni belgilash. Ko'chat ekishga tayyorlash, ekish va parvarishlash.
M11	**Tok tuplariga shakl berish va tok kesish** Talabalarga tok tupiga shakl berishning mohiyati va usullari o'rgatiladi. Tok kesish. Tok kesish qoidalari. Tok kesish vaqti zang va novdalarni bog'lash.
M12	**Toklarni xomtok qilish va bog'lash** Xomtok qilish ahamiyati, muddati, yashil novdalarni bog'lash, uzum boshlari va g'ujumlarni siyraklashtirish, novdalarni xalqalash o'rganiladi.
	6-semestr
M13	**Tok o'stirish usullari.** Tokni o'stirish, ekish usullari, moddatlari, sug'orish, oziqlantirish, parvarishlash, rivojlantirish o'rganiladi.
M14	**Tok tuplari yashil qismlari bilan bog'liq ishlar** Tokning yashil qismlari to'g'risida umumiy tushuncha. Yashil novdalarni bog'lash. Sun'iy va qo'shimcha changlatish, novdalarni changlatish.
M15	**Tokzor tuprog'ini saqlash va unga ishlov berish** Tuproqni saqlash va unga ishlov berishning ahamiyati. Tuproqni saqlash tizimi. Tuproqqa har yili ishlov berish. Tok tuplarini ko'mish va ochish.
M16	**Yosh toklarni parvarishlash agrotexnikasi** Ko'chat atrofiga ishlov berish. Oziqlantirish, sug'orish, shakl berish, novdalarni kesish.
M17	**Hosilga kirgan toklar agrotexnikasi.** Qator oralariga ishlov berish. Oziqlantirish, sun'iy va qo'shimcha changlatish. Uzum boshlari va g'ujumlarni siyraklashtirish o'rganiladi.
M18	**Tog'li yerlarda tok o'stirish texnologiyasi** Tog'li, qiyali, yerlardan tok uchun yer tayyorlash, surish, tekislas, ekish uchun joyini kovlash.
M19	**Uzum hosilini terish.** Uzum hosilini terishdan maqsad, hosil miqdorini oldindan aniqlash, hosil terish vaqtini belgilash, hosilni terishni tartibli amalga oshirish tadbirlari amalga oshirilashi organiladi.
M20	**Uzum hosilini saqlash va qayta ishlash** Uzumni saqlash, quritish, qayta ishlash. Quqitilgan mahsulot- mayiz tayyorlash texnologiyasi o'rgatiladi.
M21	**Xususiy tokchilik** Xo'raki navlarni yetishtirish bo'yicha tushuncha. Xo'raki navlarni yetishtirish

	texnologiyasining xususiyatlari. Mayiz tayyorlashning ahamiyati.
M22	**Tokni tinim davri.** Tokni tinim davriga kirishi. Tinim davrida bajariladigan tadbirlar: yaxob suv berish, ariq kovlash, ariqqa chirindilar solish kerak.
M23	**Tokzorlarni qayta tiklash va sovuqdan saqlash.** Tokzorlarni tog'ri va vaqtida oziqlantirish, sug'orish, tinim davriga tayyorlash. Qisman va to'liq qayta tiklash
M24	**Seleksiyada uzumni xo'raki, kishmish va vinobop navlarini o'rganish.** Uzumning maxalliy, xo'raki, vinobop va kishmish navlari. Ularning asosiy kamchiliklari. Kishmishbop navlardan sho'rga, qurg'oqchilikka, sovuqqa chidamli, kasallik, zararkunandaga chidamli bo'lgan navlarni tanlash va ishlab chiqarishga tadbiq qilish.
	II. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: Amaliy (A) Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.
	5-semestr
A1	Uzumchilik fani, uzumchilikning xalq xo'jaligidagi ahamiyati
A2	O'zbekistonda uzumchilikning tarixi, hozirgi ahvoli va rivojlantirish istiqbollari
A3	Vitis avlodining umumiy ta'rifi
A4	Tok ildizining tuzilishi
A5	Tokning yer ustki qismining tuzilishi
A6	Tokning biologiyasi
A7	Tok ekining rivojlanish davrlari
A8	Tokning tinim davri
A9	Ampelografiya fani to'g'risida.
A10	Tokzor uchun joy tanlash va tokzor barpo qilish.
A11	Tokni in vitro sharoitida ko'paytirish
A12	Tok qalamchalarini tayyorlash va saqlash
A13	Yemi ko'chat ekishga tayyorlash
A14	Tok ekish muddatlari va usullari
A15	Tok ko'chatlarini ekish sxemasi va qalinligi
A16	Aprobatsiya va tok qalamchalari tayyorlash qoidasi.
A17	Tok qalamchalarini sifatini aniqlash.
A18	Toklarni o'stirish usuli, ko'k navdani o'stirish.
A19	Qalamchalar tayyorlash va saqlash usullari.
A20	Tokzor barpo qilishda uchastkalarga bulib chiqish
A21	Tog'li yerlarda tok o'stirish xususiyatlari
A22	Sizot suvlari yuza joylashgan hamda kam sho'rlangan yerlarda tok o'stirish xususiyatlari
A23	Tokzorlarda simbag'az o'matishni tashkil qilish.
A24	Tok o'stirish sistemasi bilan tanishish.
A25	Yosh toklarni parvarishlash
A26	Tok kesish, tok tupidagi kurtak yuklamasi, kesish uchun zarur qurollar.
	6-semestr
A27	Bachki navdalarda uzum boshlarini hosil etish usuli
A28	Kuchli o'sadigan navdalarning erta yozgi chekankasi
A29	Tokzorga o'g'it solish miqdorini hisoblash
A30	O'stiruvchi moddalardan foydalanish.
A31	Tok kasalliklari va zararkunandalariga qarshi kurashish.
A32	Tokzorni sug'orish soni va miqdorini hisoblash.

A33	Tokzordagi ishlarning agrotexnologik rejasini tuzish
A34	Toklarni sun'iy changlash
A35	Toklarni sovuq urishidan saqlash
A36	Sovuqdan shikastlangan tokzorni qayta tiklash
A37	Remont va rekonstruksiyalarning ahamiyati, muddati va usullari.
A38	Uzum hosilini yig'ishtirish rejasini tuzish.
A39	Uzum hosilini saqlash va qayta ishlash.
	III. Fan bo'yicha laboratoriya mashg'ulotlari rejalashtirilmagan

Fan bo'yicha kurs ishi. Kurs ishi fan va mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidantalabalarga yakka tartibda tegishli topshiriq shaklida beriladi. Kurs ishi xajmi, rasmiylashtirish shakli, baxolash mezonlari ishchi fan dasturida va tegishli kafedra tomonidan belgilanadi. Kurs ishini bajarish talabalarda fanga oid bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak.

Kurs ishining mavzulari:

1.	O'zbekiston respublikasi viloyatlarida uzum o'simliklarni tarqalgan zonalari va ularga qisqacha tavsif berish.
2.	Uzumning halq xujaligidagi axamiyati
3.	Uzumning qishloq xujaligidagi axamiyati
4.	Uzumning xuraki standart navlarini yetishtirish texnologiyasi.
5.	Uzumning kishmishbop standart navlarini yetishtirish texnologiyasi.
6.	Uzumning sharabbop standart navlarini yetishtirish texnologiyasi.
7.	Uzumning xusayni naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
8.	Uzumning andijon qorasi naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
9.	Uzumning kul'djinskiy naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash
10.	Uzumning muskat vengerskiy naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
11.	Uzumning sultani naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
12.	Uzumning xindognы naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
13.	Uzumning kishmish xishrau naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
14.	Uzumning katta qurg'on naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
15.	Uzumning nilufar naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
16.	Uzumning perlnt naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
17.	Uzumning saperavi naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
18.	Uzumning soyaki naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
19.	Uzumning tarnau naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.
20.	Uzumning rizamat naviga bir tupidan olinadigan xosildorlik va yalpi xosilini xisoblash.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular
"Uzumchilik 1-2 qism" fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejasi

1.	Uzumning qora kishmish navining biologik xususiyati
2.	Uzumning pushti toifi navining biologik xususiyati
3.	Uzumning bayan shirey navining biologik xususiyati
4.	Uzumning kishmishbop navining yillik rivojlanish davrida
5.	Uzumning xo'raki navining yillik rivojlanish davrida
6.	Uzumning sharobbop navining yillik rivojlanish davrida
7.	Uzumning kishmishbop navining ko'chatini yetishtirish
8.	Uzumning xo'raki navining ko'chatini yetishtirish
9.	Uzumning sharobbop navining ko'chatini yetishtirish
10.	Uzumning kishmishbop navlari hosildorligini iqlim sharoitlariga bog'liqligi
11.	Uzumning xo'raki navlari hosildorligini iqlim sharoitlariga bog'liqligi
12.	Uzumning sharobbop navlari hosildorligini iqlim sharoitlariga bog'liqligi
13.	Tog' va tog' oldi zonalarda tokzor barpo qilish
14.	Shag'al toshli yerlarda tokzor barpo qilish
15.	Kuchsiz sho'langan yerda tokzor barpo qilish
16.	Tekis bo'z tuproqli yerda tokzor barpo qilish
17.	Tok tuplarini tik simbag'azli so'rilarda o'stirish
18.	Uzumning kishmishbop navlari tuplarini kesish
19.	Uzumning xo'raki navlari tuplarini kesish
20.	Uzumning sharobbop navlari tuplarini kesish
21.	Tokning kishmishbop navlarini yashil qismlari bilan olib boriladigan ishlar
22.	Tokning xo'raki navlarni yashil qismlari bilan olib boriladigan ishlar
23.	Tokzor tuprog'iga ishlov berish
24.	Tokzorni o'g'itlash
25.	Tokzorni sug'orish
26.	Uzumning urug'siz va xo'raki navlarini yaratish
	Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan mavzularni normativ-huquqiy hujjatlar va o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish, ilmiy maqola, tezislar tayyorlash, amaliyotdagi mavjud muammolarni yechimini topish, fanning dolzarb muammolarini qamrab oluvchi loyihalar tayyorlash, o'rganilayotgan mavzu bo'yicha asosiy ilmiy adabiyotlarga annotasiya yozish kabi ko'rinishdagi ishlarni bajarish tavsiya etiladi.

VI. Fanni o'qitilishining natijasida (shakllangan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

-ko'chat uslubi, uni ahamiyati va ko'chatlarni yetishtirish usullari

ko'chat yetishtiruvchi inshootlar, ko'chat ishlab chiqarishni loyihalash, ko'chat yetishtirishdagi yangi texnologiyalar, O'zbekistonda uzum meva ko'chatlarini yetishtirishni haqida **bilimlariga ega bo'ladi.**

- uzum yetishtiruvchi xo'jaliklarni va ko'chat yetishtirish bo'yicha himoyalangan joy inshootlarini maydoni va tuproq aralashmasiga talabni hisoblash, ko'chat yetishtiruvchi xo'jaliklarda tuproq iqlim sharoitlarni ta'minlash va sozlash, ko'chat-meva yetishtirishga ixtisoslashgan xo'jaliklarda ko'chat ishlab chiqarish, uzum hosilini mo'l va sifatli ularni agro iqtisodiy tomonidan baholashni bilish **ko'nikmalariga ega bo'lishadi.**

VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari

1. ma'ruzalar;
2. amaliy ishlarni bajarish va xulosalash
3. interfaol keys-stadilar;
4. blis-so'rov
5. guruxlarda ishlash;
6. taqdimotlarni qilish;
7. jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarni to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

VI. Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborotlar manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. D.Normurodov, I.Normuratov, S.Sanayev, E.Hamdamova. "Uzumchilik". Qishloq xo'jalik oliy o'quv yurtlari talabalari uchun darslik. – Samarqand.: 2021. 200 bet.
2. D.S.Normurodov., I.Normuratov., S.T.Sanayev I.Namozov, A.Raximov, L.B.Xalmirzayeva. "Lalmikor mevachilik". Darslik – Samarqand, 2022.
3. D.S.Normurodov, Sh.Abrorov, Sh.N.Rajametov, B.X.Xalmirzayev, S.T.Sanayev, I.Normuratov, B.S.Mamatov. "Intensiv mevachilik". Qishloq xo'jalik oliy o'quv yurtlari talabalari uchun darslik. SamDU nashri, Samarqand - 2021. – 357 bet.
4. Temurov Sh.S. Uzumchilik. O'zME nashriyoti. T., 2002, 2004.

Qo'shimcha adabiyotar

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 485 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 103 b.
3. Rябakov A.A., Gorbach V.I., Ostrouxova S.A., Seytlin M.G. O'zbekiston uzumchiligi. T., «O'qituvchi», 1969.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda.
5. Sabzavot-poliz ekinlari, meva va uzumchilikni rivojlantirish va kompleks qayta ishlash Kengashi taqdim etgan 2004-2010 yillarda tarmoqni takomillashtirish Dasturi. Hay'at qarori.

T., 2004.

6. O'zbekiston Respublikasi hududida ekish uchun tavsiya etilgan qishloq xo'jalik ekinlari Davlat Reyestri. T., 2006.

7. Djavakyans Yu.M., Gorbach V.I. Vinograd Uzbekistana. T., 2001.

8. Mirzayev M.M., Temurov Sh.S. Bog' va tokzor agrotexnikasi. T., 1978.

9. Smirnov K.V., Maltabar L.M., Radjabov A.K. Vinogradarstvo. M., 1998.

AXBOROT MANBALARI:

1. http://www.bfpais.ru Plodovodstvo i vinogradarstvo

2. http://asiaxx.narod.ru/map_admin.htm Sayt o plodovodstvo, vinogradarstvo, baxchevodstvo Kazaxstana, Kirgizii, Tadjikistana, Turkmenii i Uzbekistana.

3. http://www.CNSHB.ru Plodovodstvo Uzbekistana.

4. http://uzbekistan.uzpak.uz/F53.html Sadы Uzbekistana.

Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil "24" avgustdagidagi 1 -son bayonnomasi bilan ma'qullangan.

Fan/modul uchun ma'sullar:

Hayitov Mamadiyor Allayorovich - Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti, Meva- sabzavotchilik va uzumchilik kafedra mudiri, dotsent.

Sulaymanov Oybek Madixonovich - Meva- sabzavotchilik va uzumchilik kafedra katta o'qituvchisi, fan o'qituvchisi

Taqrizchilar:

B.Xolmirzayev - Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Meva-sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasi dotsenti, q.x.f. nomzodi.

S.T.Sanaev – Samarqand Agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti meva-sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasi mudiri, professori, q.x.f. doktori.

Rais –Sh.T.Xoliqulov

Kafedra mudiri: **M.A.Xayitov**

Institut o'quv uslubiy kengash raisi: **Sh.A.Mamasov**

Institut direktori: **T.F.Rajabov**

O'quv ishlar bo'yicha 1- prorektor: **prof. A.S. Soleyev**

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti 60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi talabalari uchun Uzumchilik 1-2 qism fanidan tayyorlangan fan dasturi va sillabusiga

TAQRIZ

Fan dasturi va sillabusida talabalarning Uzumchilik 1-2 qism fani bo'yicha bilim va malakalarini egallashi, ko'nikmalarini shakllantirishiga qaratilgan mavzular qamrab olingan. Fan dasturi va sillabusda Uzumchilik fanini o'qitishdan maqsad meva ekinlarini ahamiyati, kimyoviy tarkibi, kelib chiqishi va tarqalish tarixi, hozirgi holati va rivojlanish istiqboli hamda tashqi muhit omillariga bo'lgan talabi to'g'risidagi va mevachilikning ahvoli, istiqbollari, meva ekinlarining biologiyasi, meva ekinlaridan mo'l, sifatli hamda arzon hosil yetishtirish texnologiyasi hamda mevachilikka yangi kirib kelgan intensiv meva navlarini ko'paytirishga qaratish. Egallangan bilimlar bo'yicha, ko'nikma va malakalarni shakllantirish. Qishloq xo'jaligida yuqori va sifatli maxsulot olish uchun Uzumchilik bo'yisha yuqori malakali kadrlarni tayyorlash. Talabalarni, tannarxi arzon, eksportbob mevalarni yetishtirishni uchun agrotexnik tadbirlarni takomillashtirish, yangi navlarni o'rganish va qo'llash texnologiyalarni joriy etish dolzarb vazifa hisoblanadi.

60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi 3-kurs talabalari uchun Uzumchilik fani 5-6 semestrlarda rejalashtirilgan bo'lib, unda ma'ruza va amaliy mashg'ulotlari mavzulari fan dasturi asosida tuzilgan, mavzular ketma-ketligi bir-birini to'ldirib, fanning barcha bo'limlarini qamrab olgan. Mustaqil ta'lim mavzulariga alohida e'tibor berilgan bo'lib ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar mavzularida keltirilgan mavzular mustaqil ta'lim mavzulariga kiritilmaganligi talabalarning mustaqil ta'limlarda o'zlari mustaqil ravishda ishlashga qaratilgan.

Bundan tashqari fan dasturi va sillabusida keltirib o'tilgan adabiyotlarning ro'yxati o'zlarining tarkibi jihatdan sillabusda keltirilgan mavzularni ma'ruza va amaliy mashg'ulot hamda mustaqil ta'lim mavzularini o'zlashtirishda amaliy yordam beradi.

Umuman olganda fan dasturi va sillabusi 60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi uchun Uzumchilik fanidan tuzilgan bo'lib, oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan qo'yilgan barcha talablarga to'liq javob beradi va uni foydalanishlari uchun tavsiya etaman.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti Meva-sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasi dotsenti, q.x.f. nomzodi. **B.Xolmirzayev**

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti 60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi talabalari uchun "Uzumchilik 1-2 qism" fanidan tayyorlangan fan dasturi va sillabusiga

TAQRIZ

Fan dasturi va sillabusida talabalarning Uzumchilik 1-2 qism fani bo'yicha bilim va malakalarini egallashi, ko'nikmalarini shakllantirishiga qaratilgan mavzular qamrab olingan. Fan dasturi va sillabusda "Uzumchilik" fanini o'qitishdan maqsad meva ekinlarini ahamiyati, kimyoviy tarkibi, kelib chiqishi va tarqalish tarixi, hozirgi holati va rivojlanish istiqboli hamda tashqi muhit omillariga bo'lgan talabi to'g'risidagi va mevachilikning ahvoli, istiqbollari, meva ekinlarining biologiyasi, meva ekinlaridan mo'l, sifatli hamda arzon hosil yetishtirish texnologiyasi hamda mevachilikka yangi kirib kelgan intensiv meva navlarini ko'paytirishga qaratish. Egallangan bilimlar bo'yicha, ko'nikma va malakalarni shakllantirish. Qishloq xo'jaligida yuqori va sifatli maxsulot olish uchun Uzumchilik bo'yisha yuqori malakali kadrlarni tayyorlash. Talabalarni, tannarxi arzon, eksportbob mevalarni yetishtirishni uchun agrotexnik tadbirlarni takomillashtirish, yangi navlarni o'rganish va qo'llash texnologiyalarni joriy etish dolzarb vazifa hisoblanadi.

60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi 1-kurs talabalari uchun Uzumchilik 5-6-semestrlarda rejalashtirilgan bo'lib, unda ma'ruza va amaliy mashg'ulotlari mavzulari fan dasturi asosida tuzilgan, mavzular ketma-ketligi bir-birini to'ldirib, fanning barcha bo'limlarini qamrab olgan. Mustaqil ta'lim mavzulariga alohida e'tibor berilgan bo'lib ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar mavzularida keltirilgan mavzular mustaqil ta'lim mavzulariga kiritilmaganligi talabalarning mustaqil ta'limlarda o'zlari mustaqil ravishda ishlashga qaratilgan.

Bundan tashqari fan dasturi va sillabusida keltirib o'tilgan adabiyotlarning ro'yxati o'zlarining tarkibi jihatdan sillabusda keltirilgan mavzularni ma'ruza va amaliy mashg'ulot hamda mustaqil ta'lim mavzularini o'zlashtirishda amaliy yordam beradi.

Umuman olganda fan dasturi va sillabusi 60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi uchun "Uzumchilik" fanidan tuzilgan bo'lib, oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan qo'yilgan barcha talablarga to'liq javob beradi va uni foydalanishlari uchun tavsiya etaman.

Samarqand Agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti meva-sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasi mudiri, professori, q.x.f. doktori. **S.T.Sanaev**

DEVONXONA VA ARXIV